

СПРАВА «ARCELORMITTAL AMBALAJ CELIGI SANAYI
VE TICARET ANONIM SIRKETI» ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ARCELORMITTAL AMBALAJ CELIGI SANAYI
VE TICARET ANONIM SIRKETI v. UKRAINE)

(Заява № 23819/11)

Стислий виклад рішення від 15 липня 2021 року

22 січня 2007 року компанія-заявник нерезидент уклала з українським приватним підприємством (далі — підприємство) контракт про поставку товарів, який було складено українською та англійською мовами, обидва примірники з однаковою юридичною силою. Контракт містив арбітражне застереження, однак написання назви арбітражного судового органу різними мовами відрізнялося.

У жовтні 2008 року компанія-заявник звернулася до Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті (далі — МКАС при ТПП України) з позовом про стягнення з підприємства заборгованості за контрактом та відшкодування витрат з оплати арбітражного збору. У відзиві на позовну заяву підприємство наголошувало, що було пропущено початкову процедуру переговорів, передбачену контрактом як передумову для арбітражу, а також висловило зауваження щодо відсутності у МКАС при ТПП України компетенції розглядати цей спір.

У лютому 2009 року МКАС при ТПП України ухвалив рішення, яким зобов'язав підприємство сплатити компанії-заявнику кошти за поставлені товари у повному обсязі та відшкодувати витрати з оплати арбітражного збору. Крім того, МКАС при ТПП України, розглянувши питання юрисдикції як за своєю ініціативою, так і у відповідь на заперечення українського підприємства, встановив намір сторін звернутися саме до МКАС при ТПП України.

У квітні 2009 року підприємство звернулося до Шевченківського районного суду м. Києва (далі — районний суд) з клопотанням про скасування арбітражного рішення. Районний суд скасував арбітражне рішення, вказавши, що в арбітражному застереженні містилося посилання на неіснуючу установу, і зазначив про перевищення повноважень МКАС при ТПП України під час розгляду цього спору. Апеляційний суд м. Києва та Верховний Суд України залишили рішення районного суду без змін.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) компанія-заявник скаржилася за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на неналежне обґрунтування національними судами своїх рішень, а також за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції та статтею 13 Конвенції на скасування національними судами арбітражного рішення.

Розглянувши скарги компанії-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд зауважив, що під час розгляду спору в арбітражному суді компанія-заявник посилалася на національне законодавство, в якому визнано доктрину «компетенції-компетенції» (тобто повноваження арбітражного суду приймати рішення щодо власної компетенції), а також на активну участь підприємства в арбітражному провадженні та незаперечення ним компетенції МКАС при ТПП як такої. Незважаючи на це національні суди не прокоментували конкретні та важливі аргументи компанії-заявника, які мали вирішальне значення для результату справи, дійшли висновку про перевищення арбітражним судом своєї компетенції і вказали на неправильність назви арбітражного суду в українському примірнику, як підтвердження того, що сторони не визначили цей орган для вирішення спору між ними. З огляду на зазначене Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Стосовно скарги компанії-заявника за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції та статтею 13 Конвенції Європейський суд вказав, що вона ґрунтується на припущеннях, що національні суди не мали скасовувати арбітражне рішення, та відхилив цю скаргу як явно необґрунтовану відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції. Європейський суд зазначив, що встановлення ним порушення пункту 1 статті 6 дає можливість компанії-заявнику вимагати відновлення провадження у національних судах згідно з національним законодавством.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. **Оголошує** прийнятною скаргу на відсутність обґрунтування, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. **Постановляє**, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

3. **Постановляє**, що встановлення порушення само собою є достатньою справедливою сатисфакцією будь-якої моральної шкоди, яку зазнала компанія-заявник;

4. **Відхиляє** решту вимог компанії-заявника щодо справедливої сатисфакції.»